

כלי קרב

נשק קל בצבאות אירופה-המערבית

מאת ג'. ואלר

לצבאות אירופה המערבית מושגים משלהם בסוגית מקלעים, רובים-אבטומטיים*) , רובים, תת-מקלעים ואקדחים. כלי-זין אמריקניים מסוגים אלה, הנמצאים עתה בידי גייסות אירופיים, אינם זוכים לתהילה בלתי מסוייגת.

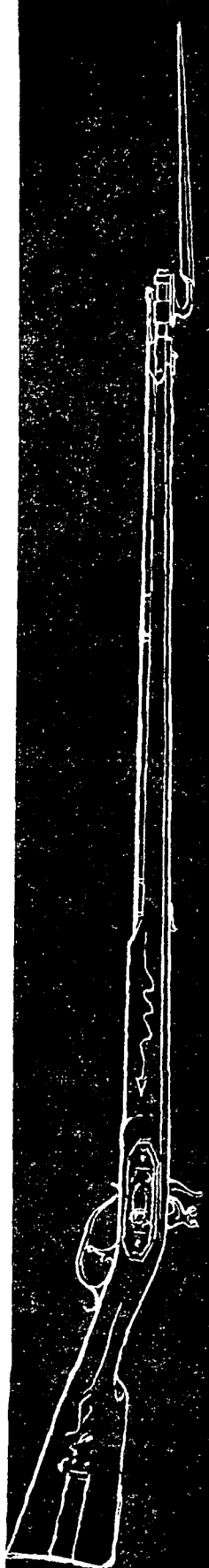
ברורים היתרונות שבצורות ידועות של האחדת-הנשק וביחוד בתחום הנשק הקל. אף כי מעולם לא נקבע כזאת במפורש, מתקבל בכל זאת הרושם כי האחדה זו של כלי הנשק-הקל כוונה מלכתחילה לקראת שלוש מטרות:

ראשית, הכוונה היתה כי אותו התחמיש לרובה (ולמקלע) ימצא בשימוש בכל הצבאות;

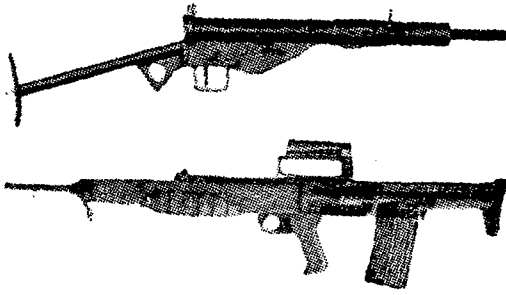
שנית, נתכוננו לטפח כלי-זין יחיד אשר יחליף את כל הקרבינים, התת-מקלעים, הרובים והרובים-האבטומטיים; אפשר להניח כי כלי כזה צריך היה להגשים לא רק מיוזג סוגי הכלים השונים, אלא גם האחדה בינלאומית של תחמושת — ולירות את התחמיש האחיד הנ"ל;

שלישית, רצו להגיע למצב בו יהיו חלקי הכלים זהים, וברי-חילוף הדדי, אפילו יוצרו במדינות שונות. ובמידה מסוימת היו שלוש מטרות אלו מותנות זו-בזו. בשנים שלאחר תום מלחמת העולם השנייה היתה קיימת אפשרות טובה להאחדת כלי-הנשק-הקל של צבאות אירופה המערבית. בבריטניה הגדולה, בצרפת ובבלגיה נהוגים היו טיפוסים רובים שונים, שתחמושתו של האחד אינה מתאימה לשני. אחדים מדגמי כלי-זין ותחמישים אלה עוצבו עוד בשנות ה-80 למאה הקודמת. לגרמניה-המערבית, כשנתאפשר לה לחדש את זיווגה, לא היו כל כלי-נשק, פרט לאלה שניתנו לה ע"י בעלות בריתה.

(*) יש לזכור כי מונח זה לובש גוני-מובן שונים-במקצת באחדים מן הצבאות; בלשון הצבאית האמריקאית, בה נכתב מאמר זה, זהה הביטוי עם המושג של "מקלע קל" — ואילו "מקלעים", פירושם באותה לשון — מקלעים בינוניים וכבדים. — המערי.

תחמיש נאט"ו

למעלה — תת־מקלט 80ט, קליבר 9 מ"מ.
למטה — הרובה הנסיוני הבריטי EM-2. קליבר 7 מ"מ.

כלי־זין יחיד כמטרה

עצמתו של תחמיש נאט"ו בן 7.62 המ"מ היא אשר סיכלה את השגת המטרה השנייה, עד כמה שהמדובר בצבאות מערב אירופה. לדעתם, כלי־זין שבית־בליעתו מתאים לתחמיש בעל עצמה כזו, לא יתכן כי יבוא תחת תת־מקלעים. תת־מקלעים מקובלים מאוד על צבאות אירופה; נפח־האש הגדול שלהם, בצירוף עם הרתיעה המועטת שלהם, מקנים להם תכליתיות מובהקת בקרב בטוחים הקצרים — כפי שהפגינו זאת במלחמת האזרחים הספרדית ובמלחמת העולם השנייה. הם קלים יותר ונוחים יותר מהרובים — ביחוד בשימוש מכלי־רכב. צבאות מערב אירופה שומרים על התת־מקלעים שלהם*). אשר כולם יורים את תחמושת־האקדח התקנית הנהוגה באותו צבא.

יש קצינים בצבאות מערב־אירופיים התוקפים את רעיון כלי־הזין היחיד גם מן הקצה ההפוך. דעתם היא כי כלי־זין שמשקלו הוא בסדר־גודל של משקל רובה הרגלים, אין בצעוונותיו יכולים להיות טובים כשל רובה־אבטומטי כבד יותר — כגון ה"באר" או ה"ברן" — וביחוד כשהוא יורה את תחמיש נאט"ו רב־העצמה. ההצדקה ההגיונית לנקודת מבט זו נראית כפחותה יותר. הרובה־האבטומטי של ארה"ב מטיפוס M-15 (שהוא הגר"ס כבדת הקנה ורכובת הדורגל של הרובה M-14) קל ב־6.7 ליטראות (3.05 ק"ג) מאשר ה"באר" מן הדגם האחרון שלנו — והשירות שהוא (* שבאו, כנראה, מתוך רצון שלא להסתכסך עם צבא ארה"ב — אשר גבר בו אז הרוגו על נסיון הבריטים להקרים ולעצב את טיפוס הנשק־האחד של המחר, "מתו" צרת בריטניה". — המער.)
(** סימון זה בא לסמל כי הקליע הוא בקליבר 0.300 אינץ', והשנה בה הוא הונהג בצבא ארה"ב היא 1906. קליע זה ארוך יותר מ"קליע נאט"ו". — המער.)

בריטניה היתה הראשונה שעשתה מעשה, ביצרה את כלי־הזין שכונה EM-2 ואת התחמיש הבריטי הקצר חסר־הכרכוב בן 0.280 אינץ' (7 מ"מ) — נסיון נועז להגשים בשלמות את שאיפת נאט"ו בתחום הנשק־הקל. התחמיש היה מוגבל־עצמה; כלי הזין עצמו — קצר מאוד ובעל מבנה שסטה לגמרי מן המקובל עד אז. היו שאפילו קראו לו תת־מקלע; אבל היה ביכולתו לבוא במקום הר"ו בה, תת־המקלע והרובה־האבטומטי. בשל העצמה המוגבלת של תחמושתו, נתן הכלי אש־צורות אבטומטית בשלמות מדויקת בטוחים המגיעים עד ל־1000 מטרים; וזאת למרות שמשקלו של הכלי לא עלה על 8 ליטראות (3.628 ק"ג).

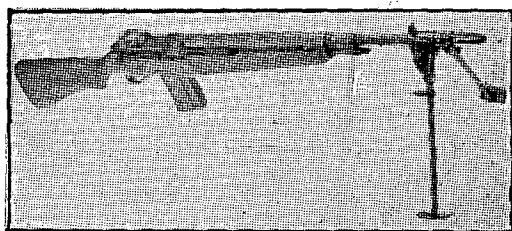
ה־EM-2 ותחמושתו, זכו לתמיכתם של הצר־פתים; אך מלבדם כמעט ולא צידד בהם איש. לאחר סדרה ארוכה של ניסויים וישיבות, הורדו לבסוף שניהם מן הפרק. בחודש דצמבר 1953, על פי הוראותיו המפורשות של סיר וינסטון צ'רצ'יל^(*), בחרה לבסוף בריטניה לעשות כמעשה צבאות מערב־אירופאים אחרים ולאמץ לכוחו־תיה את התחמיש הנסיוני T-65 (בן 7.62 המ"מ) של ארה"ב, בתור תחמיש נאט"ו האחיד. זהו תחמיש רובה, אשר קוטר הקליע שלו, תכונותיו הבליסטיות, ועצמתו הם כשל התחמישים 06-0.30 (**).

צבאות נאט"ו הגיעו להישג בעל ערך בהנהיגם אחידות באשר לתחמיש הרובים והמקלעים, אולם לאחר ארבע שנים עדיין נשארה מטרה זו במידה רבה על הנייר. הרבה פחות מ־5 אחוז מכל כלי־הזין הנמצאים למעשה בידי גייסות נאט"ו — בתי־הבליעה שלהם כבר מותאמים לתחמיש זה. ותגיע כנראה שנת 1960 בטרם יהיו לצבא ארה"ב בשירות ממשי רבים מ"משפחת" כלי הזין החד־שים שלנו, היורים את תחמיש נאט"ו.

כלי־זין יחיד — או שמא כלים אחידים־תחמושת?

נותן טוב כשל ה"באר", אם לא למעלה מזה. אף אם נדחה את התפישה הגורסת כלי-זין יורה-כדורים יחיד — הרי מספר יתרונות-להלכה מצויים למשל בכך, שכל צבאות נאט"ו ישתמשו באותו דגם של רובה-רגלים. התקדמות מה הושגה בכיוון זה, אם כי באופן מקרי פחות או יותר. צב"א ות רבים מצוידים בחלקם בנשק קל מתוצרת ארה"ב. וכפי שיצוין מונהג עתה רובה ה-FN החדש בשישה צבאות לפחות.

זין ספורטיביים משקלם קטן אפילו מזה — והם יורים תחמישים בעלי עצמה רבה יותר. סמוך לסיומה של מלחמת העולם השנייה היו לבריטים שני קרבינים "מאוחדים", שמשקלם היה 3.200 ק"ג או פחות מזה, ואשר בתי-הבליעה שלהם היו מתאימים לירית התחמיש בעל הכרכוב, בקליבר בן ה-0.303 שלהם — שאף הוא היה רב-עצמה. אכן, מצויות מגרעות אחדות ברובה בעל משקל כזה. משקלו קל מכדי לירות אש אבטומטית-בשלמות מדויקת, בשל מידת-הרעידה הנגרמת לכלי בשעת הירי; בשדה-המטוחים לא ייטיב כלי זה לפעול כמו הרובה הכבד ממנו. קרוב לודאי כי כלי כזה לא יוכל לירות דימוני-רובה. סגולה אחרונה זו חשובה במרבית הצבאות המערב אי-רופאיים, והיא מטילה על הרובה מאמץ דב יותר מאשר ירי-כדורים רגיל.

מקלטון (רובה מיטען בעל קנה כבד) M-15 מתוצרת ארה"ב, קליבר 7.62 מ"מ.

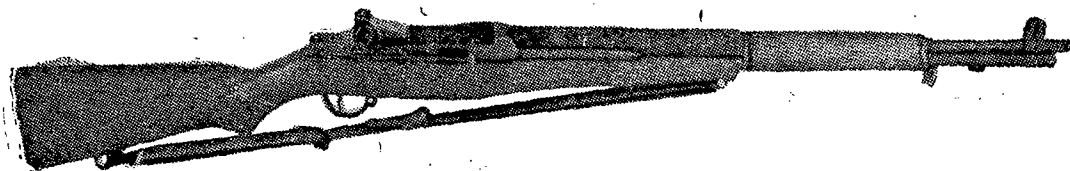
בצבאות של מדינה אחת או שתיים יש מספר דרישות מיוחדות-להם, אשר לא תהלומנה כלל את ברכיהם של האחרים. עניינים של אורך, צורת הקת, האפשרות לירי אבטומטי-בשלמות — ואפ"י לו מראהו התיצוני של הכלי — הגישה אליהם שונה בצבאות שונים. ברם, קשרי-מהודק בין ה-צבאות השונים של מערב אירופה יביא ללא ספק לצמצום מספר הדגמים עד לשלושה או ארבעה לכל היותר בכל סוג וסוג, שיעילות כולם תהיה ודאי שווה בערך. אין לך אומה אשר בידועה לבטח מה טיבם וערכם של כלי-הזין שבידי צבאות אחרים תגביל במתכוון את עצמה ע"י כך שתבחר בכלי-זין נחות — ואפילו יהא זה מטעמי גאוה-לאומית.

גורם ההתקפה-ההמונית

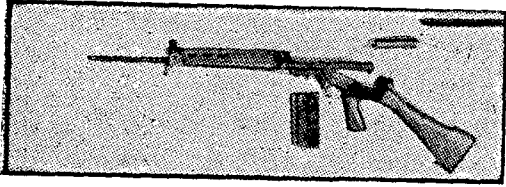
אין לך תופעה בין תופעות מלחמת העולם השנייה, אשר הרבתה כל כך להשפיע על הלחי המחשבה לגבי כלי-זין וטקטיקה כמו אותן התקפות-המונים

אולם, עם חלוף הזמן, אין זה נראה כי אימוץ זה של דגמים בינלאומיים עתיד להתרחב בהרבה; ואף אין לראות את הדבר כרצוי במיוחד. רובה ה-FN מותאם לייצור באירופה יותר מאשר ה-M-14 האמריקאי, ואילו באמריקה — ההיפך הוא הנכון. אפשרות לחילוף-הדדי אמיתי של חלקים גדירה הרבה יותר מאשר סבורים לרוב; כלי-זין מסויים, שנוצר בספרד, ואחר שנוצר בנורבגיה, לא יוכלו להחליף ביניהם את חלקיהם, אף כי להלכה הגם בני אותו דגם עצמו.

בשל השוני והגיוון בטקטיקה, בגיאוגרפיה וב-ארגון, הצרכים של אחדות ממדינות מערב אירופה שונים לחלוטין מאלה של אחרות. למשל, צבא גרמניה המערבית חפץ ברובה רגלים קל-באמת, שמשקלו יהיה בין 7-6 ליטראות (2.75-3.25 ק"ג), כלי-זין בעל משקל כזה — ניתן לבנותו כך שיירה את תחמיש נאט"ו באופן משיביע דצון. הרבה כלי-

גאראנד — רובה מיטען מתוצרת ארה"ב, קליבר 7.62 מ"מ.

רובה מיטטן FN מתוצרת בלגיה, קליבר 7.62 מ"מ.

ככל האפשר, אף כי הנו קל מאוד במשקלו. פירושו של הדבר — לרטס בכדורים. אכן, אש העוברת בעיקרה מעל לראשי האויב התוקף, אפשר ואינה בגדר האמצעי הטוב ביותר לבלימת התקפה שכוונו צבאות אחרים מעדיפים, להלכה לפחות, אש מכוונת, הנורית ע"י צוות רגלים, לפי תכונותיהם של הכליים השונים שבצוות אלה, רובה-אבטומטי במשקל בינוני, בעל דורגל ומשען-כתף צרי, יכול לתת אש-צרוורות אבטומטית-בשלמות מדויקת. אורלם שימושו הטוב ביותר של רובה הרגלים התקני הוא לירי חצי-אבטומטי בלבד. תת-מקלעים רצויים; אך "בולם הרגלים" האמיתי הוא המק"ב. תודות למשקלו ולחצובתו, מאפשרת יציבותו מתן אש מדויקת, בהתאם למה שרוצה היורה.

כלי-זין מופעלי-צות — לעומת כלי-זין אישיים

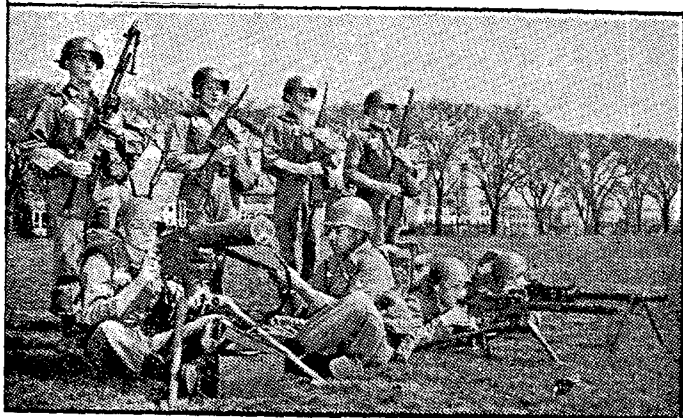
חיל-רגלים מאומן היטב ותכליתי מרכז את אש נשקו הקל לאותו מקום בו תביא את מרבית התוצרת; ואפילו אם מעטות הן, יחסית, אותן יריות

כבדות-המשקל, שנערכו ע"י הרוסים נגד הגרמנים על-פני גזרות חזית נרחבות. התקפות-המונים אלה לקו באי-יעילות חמורה — אם ננתח את הענין מנקודת-המבט של עדים מקומיים בלבד. אולם אם נתבונן במה שהתרחש על-פני מרחקים גדולים, וכי אשר ניקח בחשבון כי התקפות המונים אלה תוכננו תוך-תאום עם האיטרטגיה-הכוללת השנונה של המטה-הכללי הסוביאטי — תקופות נמצאו שתיים (או יותר) מן ההבקעות הרוסיות מנתקות קבוצה גדולה של גייסות גרמניים שנמצאה בין מקומות התדירה, ולבסוף אף מביאות לידי כניעתה. וכאשר סוכמו האבידות הכוללות של שני הצדדים, ונכללו בהן אותם הגרמנים שכוותרו — היו לעתים תכופות תוצאות התקפות-המונים אלו רבות רושם. נגד כוחות ארה"ב בקוריאה הופעלה אותה טקטיקה עצמה; שם גרמו להם הסינים והצפון-קוריאנים צרות גדולות ביותר — אם כי מעולם לא זכו להצלחות כמו אלו שנחלו הרוסים במלחמת העולם השנייה.

מרבית הקצינים בצבאות מערב אירופה מאוחדים בדעה כי עצמת-אש מלוכדת, מתואמת ותכניתית הנה ודאי התשובה הנכונה להתקפות-המונים כאלו. אולם משמעותה של עצמת-אש, לגבי נשק רגלים, ניתנת לשני פירושים שונים: כונון מדויק-למדי של היריות מחד, ואש "מרססת" מאידך-גיסא. הצבא המערב-גרמני הפץ שאפילו רובה הרגלים (ולא רק המקלעים למיניהם) יירה במהירות רבה

המגמת להאחדת כלי-נשק

"המראה הישן" — תמונת כלי הנשק-הקל שהיו נהוגים בצבא ארה"ב

בשורה העומדת (משמאל לימין): רובה אבטומטי M1918 A2 תת-מקלע M3 A1 קרבין M-2 רובה מיטטן "גא" ראנד" M1 בשורה הקדמית (משמאל לימין): מק"ב M1917 A1 (מקורר מיס), מד ק"ב M1919 A4 (מקורר אויר), מקלע-קל M1919 A6

נכנסים לקרב מהר יותר, והתמידו לפעול בקרב זמן רב יותר, ובאופן תכליתי יותר, מאשר אותו כלי זין עצמו — כשהוא מורכב על תמוכה אחרת והוא נתון בידי אדם אחד. צות נוטה לפעול בעוז קיבוצי, שהוא רב יותר מאשר עוז רוחו של אדם יחיד. אך לעתים נדירות יקרה כי כלי-זין מופעל-צות יימנע מירי מחמת פחדו של חייל לחשוף עצמו בשעת כונון הכלי; שכן צות מתבייש לנצור את אשו רק בשביל להימנע מלמשוך אל עצמו ריכוז מקומי של אש אויב. צות-רובה-אבטומטי בן שני אנשים יהיה תכליתי יותר מאשר מפעיל יחיד, ואפילו במקרים בהם יש בידי אותו חייל יחיד שפע של תחמושת.

צלפות

כל צבא מצבאות מערב-אירופה חושב את צלפיו לטובים שבעולם, ולכל צבא סיפורים על צלפים היכולים לפגוע במטרה שאינה גדולה מתפוז — ממרחק של 400 מטרים. סיפורים כאלה על ירי בשדה הקרב כמובן שהם מוגזמים. בעיות הצלפות זהות בכל הצבאות. כמעט מכל צירוף של תחמיש-שירות ורובה חדישים אפשר להשיג כי ינחית אש מדויקת על מטרות שקל להבחין בהן, בטוחים הידור-עים ליורה. אולם מסיבות-קרב מכניסות גורמים מסבכים. יכולת אישית, אימון יסודי, וציוד מיוחד — הם היוצרים צלף תכליתי. ברם, קיימים ספיקות

המכוונות במפורש אל מטרות-אדם. קציני רגלים מערב-אירופיים מנוסים מאוהדים כמעט כולם בדע-תם לגבי חשיבותו של נוהג כזה, לפיכך מקפיד החייל לכוון את נשקו אל גילויי תנועה, אל אבק הנגרם ע"י הדף-הלוע, אל ביצורי-שדה — או פשוט אל מקומות אשר ניתן להניח כי האויב עלול להימצא בהם, ואל קווי-תנועה טבעיים. אולם הכרחי כי הוא יירה ממש, ולא ישתופף במקום בטוח כשבידו כלי-זין שאינו מופעל כלל, או כשהוא "מריבץ" יריות באופן עיור.

סוג זה של אש-מכוונת נמצא תכליתי; וכאשר החייל מקיים אותו תודמן לו בתוך זה לעתים גם מטרת-אדם. אך אם אין האש מקוימת בכלל, הרי כמעט בטוח שהתוצאה תהיה תבוסה. בשביל אש מכוונת כזו החלו צבאות מערב-אירופה לסמוך יותר על כלי-זין אבטומטיים מופעלי-צות מאשר על רובים-אישיים, הגם שאלה ואלה יורים אותו התחמיש, במהירות-לוע שווה, ואפשרויותיהם לדיוק הירי בק-רב שוות.

החשיבות המיוחדת למק"ב שונה הנה בצבאות שונים; אולם כלי-זין אבטומטיים חשובים תמיד לעצמת האש של חיל-הרגלים במידה רבה יותר מכפי שאפשר היה אולי להתרשם ממספרם בלבד. בשל יציבותו יכול המק"ב לירות צורות-אש ארו-כים — ויחד עם זאת להנחית את כדוריו בדייקנות. יש לו גם היתרון הפסיכולוגי: היותו מופעל-צות. הגרמנים, ביחוד, נוכחו כי מק"בים מופעלי-צות היו

והתגשמותו בצבא ארה"ב

"המראה-החדש" — תמונת כלי הנשק-הקל שיונהגו בצבא ארה"ב עד 1960

משמאל לימין: מקלעון (רד) בה מיטען בעל קנה כבד) M-15 מקלע רב-תכליתי M-60 רובה אבטומטי M-14

למעלה — אקדח חצי-אבטומטי דגם בראונינג
1935, מתוצרת קנדה.
למטה — אקדח חצי-אבטומטי דגם בראונינג
1935, מתוצרת שבִּיצְרִיה.

רציניים אם הוצאה כזו של זמן, כסף ומאמץ משתלמת במידה מספקת.

במרבית מדינות אירופה קיימים עתה רובים מיוזדים לצלפים, או שהיו להם כאלה בעבר הלא-רחוק. רובה הצלפים הגרמני מתקופת מלחמת העולם הראשונה ידוע היטב, וכן ה"לי-אנפילד מס. 4" הבריטי של מלחמת העולם השנייה, שהיה מצויד בכונת-טלסקופית. ראיתי רובה צרפתי בן 8 מ"מ מטיפוס "לבל", בעל קנה כבד במיוחד, אשר היה בשימוש זמן קצר במלחמת העולם השנייה. לצלפים הבלגיים ניתנים כיום רובי FN הנבחרים במיוחד בשל סגולות דיוקם, והמצוידים בכונת טלסקופיות. בכל הצבאות קיימות הוראות-הדרכה לאימונם של צלפים, ובמקרים מספר קיימים אף קורסים מדוקדקים ומייגיעים להכשרת הצלפים. אולם כל התפישה הזו של אימון-צלפים מיוחד יש לה מתנגדים. מדוע להוציא את מיטב האנשים מצותיהם ולהעמידם בכל מיני הסתכנויות נוספות, בעוד מטרתם-אדם הצפויות מועטות כל כך? כל מדינה סבורה כי היא משתדלת להשיג מחייליה ירי מדויק; אולם אימון צלפים מיוחד זה, על דפוסיו ונוהליו, באותם מקומות בהם הוא קיים — יש לשער כי יקוצץ בו בעת מלחמה.

בהווה, סוגי הנשק הקל, למן אקדחים ועד מקלעים, שונים מאוד בצבאות מערב-אירופה. יתר על כן, הטקטיקה — הקובעת את אורח הפעלתם בקרב של כלי-הזין — שונה בכל צבא וצבא. נדון כאן בקצרה בכלי נשק אלה, ובאורח השימוש בהם בארבעה צבאות מערב-אירופיים.

בריטניה

חיל הרגלים הבריטי התקדם יותר מכל צבא מערב-אירופי אחר לקראת הנהגת כלי-זין חדישים ואחידים.

לאחר ה"מפלה" של ה"רובה" EM-2 והתחמיש הקצר בקוטר 0.280, החלה בריטניה ב-1954 לקבל בפועל רובי FN — הן מתוצרת בריטית והן מתוצרת בלגית — אשר בית-הבליעה שלהם מתאים לתחמיש-נאט"ו. רובים אלה הם עתה הרובים היחידים באחדות מדיביויות-הרגלים הבריטיות. יתר-על-כן, רבים מן הרובים-האבטומטיים והמקלעים

הבינונים והכבדים מטיפוס "ויקס" כבר הותאמו לירית תחמיש-נאט"ו. אף שמערכת הנשק החדשה טרם הגיעה לשלמות, הכונה היא להוציא מכלל שימוש את כל הרובים והמקלעים היוריים את התחמיש הבריטי בן ה-0.303, בעל הכרכוב, את התחמיש האמריקאי 0.30-06, ואת התחמיש הגרמני בן 7.92 המ"מ. תעבורה עוד שנים אחדות עד שכל הדיביויות — הן אלה שבשירות-הפעיל והן דיביויות המילואים — תקבלנה חימוש חדש. אולם תכנית זו בתחום הרובים והתחמישים נמצאת כבר בעיצומה, והיא מתבצעת והולכת באופן שיטתי.

בית הבליעה של התת-מקלעים הבריטים (הנקראים בלשון הצבאית האמריקאית "קרבנים") היה עשוי מזה שנים לירות תחמישי "לוגר" בני 9 המ"מ. בריטניה זנחה את אקדחיה בעלי הקטרים של 0.380 ו-0.455, היוריים תחמישים בעלי כרב-כוב, ואימצה לצבאה אקדח חצי אבטומטי דגם בראונינג 1935, מתוצרת קנדה, היורה את תחמיש התת-מקלע. בצבא הבריטי היה נהוג שימוש כה מצומצם באקדחים, עד כי השינוי לא היה אלא זעיר יחסית.

לכיתת הרגלים הבריטית, בת 7 האנשים, רובה

צבא-צבא — ה"מתקן" משלו לפשרה בין האחדת זין לגיוון צרכים

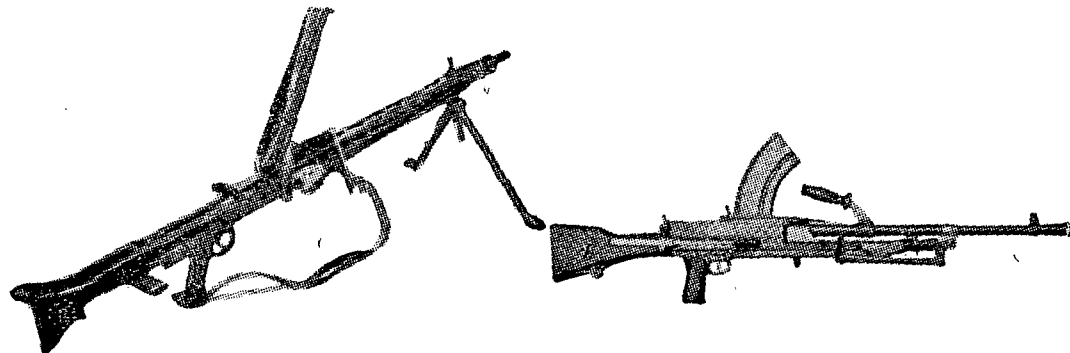
אבטומטי "ברן", חמישה רובי FN היורים כולם
 אש חצי אבטומטית בלבד, וקרבין מסוג "סטן".
 ה"ברן" משקלו 23 ליטראות (10.5 ק"ג), והוא נשק-
 היסוד; בית-בליעתו מתאים לתחמיש נאט"ו א-
 פילו טוב יותר מאשר לתחמיש הבריטי בן ה-0.303.
 במובן ידוע, הכיתה כולה אינה אלא "צות הרובה-
 האבטומטי "ברן"; הכיתה תוסיף להתקיים כיחידה-
 לוחמת תכליתית כל זמן שהמקלע אינו יוצא מן
 הקרב.

לפי התפישה הטקטית הבריטית צריך המגע
 הארגוני בין הארטילריה והרגלים, כבר ברמת הג'
 דוד, להיות מהודק יותר מכפי שמצוי הדבר בכל
 צבא אחר. הם סומכים פחות על נשק-הרגלים-הכבד
 — פרט למקלע הבינוני מטיפוס "ויקס" ולמנטל"ר
 (מטול נגד טנקי לרגלים*) — זה הכלי המיוחד במי-
 נו, מטול רקיטי אשר לו גם חלק מתפקידי המרגמה
 — מכפי שנהוג הדבר בצבא ארה"ב. נראה כי
 הכונה הטקטית — אם ננסחה בפשטנות יתר —
 היא לנטרל תחילה את כלי נשקו הכבדים של
 האויב, ולהניח אח"כ לכיתות הרגלים הפשוטות,
 המסוגלות לצורות תפעול שונות ביותר ובעלות
 יכולת רבה מאוד, להדביר את התנגדות האויב בטו-
 חים קצרים-למדי. האימון הבריטי בנשק-הקל מתוכ-
 נן ומתבצע בדקדקנות לפי מגמה זו. כל חייל יורה
 סדרת-אימון מלאה בקלעות לפחות אחת לשנה;
 גובה משכורתו תלוי בחלקו בהישגי הקלעות הש-
 נתיים שלו.

צרפת

הערבוביה שהקיפה את ענין הנשק הקל בצבא-
 צרפת היתה ב-1954 גרועה אף מוּזו בצבא-הבריטי.

Projector Infantry Anti-Tank—Piat ("

מימין — מקלע-קל בריטי "ברן", קליבר 0.303 אינץ'.
 משמאל — מקלע-גרמני MG 42 קליבר 7.92 מ"מ.

הוצעו פתרונות אחדים; כולם מצריכים כסף,
 יכולת-תעשייתית וזמן. נקל לצרפתים לאמר: "גד-
 דש-חימושנו בכלי נשק-קל חדשים וחדשים, שכו-
 לם יהיו מותאמים לתחמיש נאט"ו או לתחמיש
 לוגר' בן 9 המ"מ"; אך סיכוייהם לבצע זאת
 בעתיד הקרוב אינם רבים. יש המשערים כי הצבא
 הצרפתי ישתמש בטיפוסי תחמושת אחדים, ובמכ-
 לול מגוון של נשק קל, אפילו אחרי שנת 1965.

הצרפתים מיטיבים להשתמש בכלי זינם — על
 אף כלי-הנשק הקלים הבלתי-אחידים, והמיושנים
 בחלקם, העומדים לרשותם. בתחרויות של שתי
 אליפויות קליעה נודעות, בהתמודדם עם הצותות
 הטובים ביותר שניתן היה לבררם ולאמנם מצבא
 ארה"ב ומצבאותיהן של שש מדינות מערב-אירופ-
 יות אחרות, הוכיחו הצרפתים את יכולתם בקליעה.
 בתחרויות אלה מתבצע הירי בתנאים הדומים ככל
 האפשר לתנאי קרב. הנצחון בתחרויות 1957 הוכרע
 סופית ע"י צותות צרפתיים שהשתמשו ברובים-
 אבטומטיים "באר" האמריקניים, בגשם שוטף. אחי-

חות אחת לשנה, בתרגילי ירי-חיי, בהם יורות פלוגות שלמות בכל כלי-זינוק, בתחרות על אליפות הדי-ביזיה. אין לך צבא מערב-אירופי אחר המקדיש זמן רב כל כך לתמרוני יחידות-קטנות, בשטחים שאינם בגדר שמורות אימונים מיוחדות — הן בצרפת והן בצפון-אפריקה. גדודים ופלוגות אלה סומכים לא רק על רובים, רובים-אבטומטיים ומקלעים אלא על כל המכלול של נשק הרגלים הכבד ותובלה ממונעת, בדומה לאלה שבצבא ארה"ב.

גרמניה המערבית

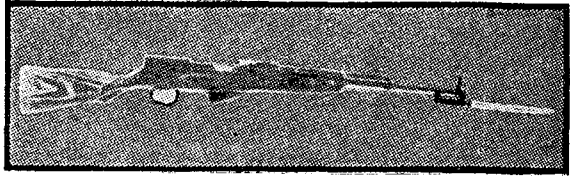
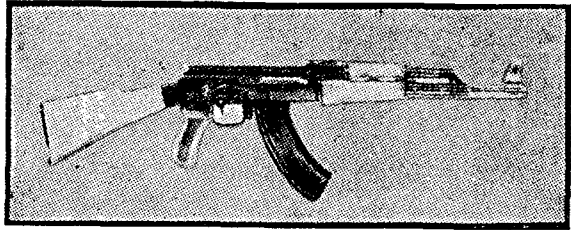
גרמניה איבדה את כל כלי נשקה מתקופת מלחמת העולם השנייה, וכן גם את היכולת ליצרם. בגשתה לחדש את חימושה, היה לגרמניה המערבית היתרון היחיד במינו שלא היה לה כל ציוד שנתיישן; כלי-נשק, לכשיבחרו לבסוף, יהיו כולם מן הטובים והחדשים ביותר. בתחילה, ניתנו לצבא מערב גרמניה כלי ע"י ארה"ב והן ע"י בריטניה; כלי-זינוק נוספים נקנו מספרד, בלגיה, שביצריה ואייטליה. הללו נתקבלו כדגמים ארעיים בלבד, פרט למקרים בהם מחלקת החימוש שהוקמה מחדש מחטיטה רשמית על הנהגתם לשימוש קבע.

דות של כלי נשק קל, ואפילו טיבם המיכני המושלם — עדיין אין פירושה חיל רגלים משובח-יותר. הדבר החשוב הוא אופן השימוש בכלי הזינוק.

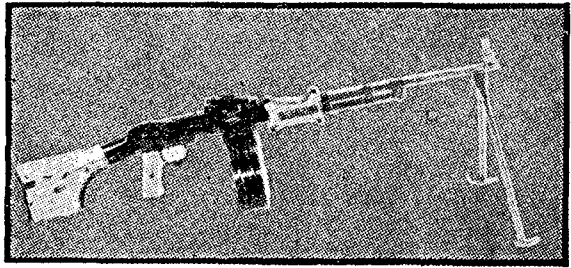
הצבא הצרפתי של זמננו שם את הדגש באש יחידתית מכל כלי הזינוק, למן מקלעים ועד לאקדחים, ואפילו רימוני-יד. באימונם הבסיסי שומעים המגויסים: "רק רובה-אבטומטי יכול לבלום התקפת אויב או להוציא מכלל פעולה נשק אבטומטי של האויב; בלעדי אש כזו לא יתכן לנהל באופן נאות את לחימתה של מחלקה". בצבא צרפת, הרובים-האבטומטיים הם נשק לצות בן שני אנשים. אולם כלי-נשק אחרים חשובים אף הם. עצמת האש של חיל-הרגלים הצרפתי באה מצירוף האש של כל כלי-זינוק.

חיל-הרגלים הצרפתי נמצא בשרות-פעיל כמעט מתמיד מזה שנים, בהודו-סין או באלג'יריה. לרשותו היתרונות של נסיון-קרב, ושל שדה-מבחן לתאוריות טקטיות חדשות. כיום מקבל כל מגויס קודם כל את אימונו השלם של איש-הרגלים — ואחר כך מתמחה הוא בענפי המשנה השונים של השירות. יחידות רגלים חייבות בדרך כלל לקחת חלק, לפי

כלי נשק קל היוריים
תחמיש אחיד (7.62 מ"מ)
- בצבא הסובייטי

למעלה — תת-מקלע
מימין — רובה מיטען, משקלו 3.6 ק"ג.

משמאל: מקלע-קל, משקלו 66 ק"ג.

רובה זה הנה אפשרית באופן קבוע, בניגוד לדגם הבלגי של הכלי) נראית כמעט חסרת-ערך: רק הקליע הראשון יכול להיות תכליתי; שכן יתרם חולפים מעל לראשו של האדם אליו נורה, או אפילו מעל לאותו שטח אשר יתכן ובו מסתתר האויב. מאידך גיסא, האש האבטומטית-בשלמות הנורית מתת-מקלע מתגלית כיעילה יותר, כיון שכלי-זין זה מופעל בדרך כלל רק בטוחים קרובים למדי, והי-תחושת מוגבלת-העצמה שלו מניחה ליורה אפשרות של שליטה על רתיעת הכלי.

בתחום הקלעות קיים בצבא המערב-גרמני מצב בלתי תקין. ביחידות אחדות קיימת השפעה חזקה של מסורת יחידות ה"ציידיים" ("jägers") "ציידיים" גרמניים היו בשעתם ראשוני קלעי הרובים חרוקי-הקנה בצבא הבריטי ובצבאות מערב-אירופיים אחרים. בחייהם האזרחיים היתה גאותם הגדולה של אנשים על פגיעה מדויקת בכדור ראשון בחית הציד — או אפילו בנגב-ציד, ביחידת רגלים בהם אחדים מאנשי ה"ציידיים" לשעבר הנם כיום קצינים או מש"קים, מביאה תכופות עובדה זו לידי אש רובים אישית מדויקת יותר מכרגיל. אולם הקצבת תח-מושת האימונים לרובים קטנה עד כדי גיחוך; בדרך כלל — 20 כדורים, או אף פחות, למגויס.

בלגיה

בשנת 1945, עם סיום מלחמת העולם, נמצא הצבא הבלגי תלוי לחלוטין בבריטניה ובאר"ב באשר לנשק-קל. הגרמנים לא השאירו כמעט כל כלי-זין בשטח אותו פינו. כיום מחזיק עדיין הצבא הבלגי בכמויות ניכרות של נשק-קל מתוצרת חוץ, אף כי לבלגיה עצמה יכולת רבה לייצר נשק משלהם. יש להם עתה רובי FN שלהם ומקלעי "באר" חדשים מתוצרת בלגית, ושניהם יורים את תחמיש-נאט"ו; מקלעי "באר" אלה שלהם דומים ל"באר" שלנו, אך חלקיהם אינם ברי חילוץ-הדדי אתו.

בלגיה קרובה יותר מכל צבא מערב-אירופי אחר — פרט אולי לצבא הבריטי — למצב בו יהיו כל כלי נשק-הקל חדישים, ברם, מצויה שם עובדה יוצאת דופן ומוזרה אחת: במקלעי ה"ברן" וה"ווי-קרט" הבריטיים שלהם מחליפים הם עתה את הקנים ומכניסים בכלים אלה — אשר באופן תקין ירו תחמושת 0.303 בריטית בעלת כרכוב — שינויים, להתאימם לשימוש בתחמיש 0.30-06 האמריקאי, ולא

גרמניה המערבית תשתמש בתחמיש-נאט"ו לרובים ולמקלעים, ובתחמיש "לוגר" בן 9 המ"מ — לאקדחים ולתת-מקלעים. כפי שכבר הוזכר, בחרה היא ברובה הרגלים FN והיא קונה בחזרה מצרפת את מקלעי MG-42 — שתוכננו ויוצרו בשעתו ע"י הגרמנים ואשר נלקחו שלל ע"י הצרפתים ב-1945, והוטמנו במחסנים, כיון שבית-הבליעה של מקלעים אלה מתאים לירית תחמיש "מאזור" בן 7.92 המ"מ, אפשר לצפות בקרוב להופעת דגם חדש שיירה את תחמיש נאט"ו. ניתן לשער כי לא יהיו למערב גרמניה רובים-אבטומטיים כסוג נפ-77, כיון שהמקלע MG-42 משקלו רק כ-25 ליטר-אית (קצת יותר מ"11 ק"ג) כשהוא מצויד בדורגל בלבד. ודאי שיהיה לצבא הגרמני תת-מקלע, אך טרם נבחר טיפוסו; יתכן שייבחר לכך תת-המקלע הספרדי "פארניקו 100", שמשקלו פחות מ-6 ליטר-אית (כ-2.5 ק"ג), אשר לאקדח — נראה כי הגרמנים אמצו לעצמם את הגרסה השביצרית ("נוי-האוזן") של האקדח החצי-אבטומטי בראונינג מתור צרפת FN 1935. ייצורם של כלי-נשק אלה כולם, או של אחרים העשויים לקחת את מקומם, ייעשה במשך הזמן בגרמניה המערבית.

חיל-הרגלים הגרמני לחם בשתי מלחמות בעיקר באמצעות מקלעים, אותם הוא רואה כנשק ההגנה העיקרי. טקטיקה התקפית מצריכה שריון, מטוסים, וארטילריה בשביל לפרוץ פרצות בחזית האויב, ול-חזור דרכה. תפקיד חיל הרגלים — אשר אמנם נמצא תמיד די-הרחק קדימה, כשהוא נכון לחימת-מגע — הוא לגבש את השטח-הנכבש, ולהחזיק בו, יותר מאשר לכבוש את עמדות-האויב שבו. יש בהגדרה זו משום פשטנות-יתר, אך היא מבארת את אורח-המחשבה של הגרמנים בתחום הנשק-הקל. רובים אישיים, תת-מקלעים ואקדחים, במידה מסוימת אינם אלא כלי-עזר למקלעים הכלי-יכולים. צוטי המקלעים הגרמנים הם באמת טובים מאוד, ורם הקליעים מן ה-MG 42 הוא יעיל למדי, אף שלמקלע זה קצב האש המהיר שבעולם, הוא יורה 1200 קליעים לדקה, ובסוגי תחמושת מסוימים — אפילו יותר. ואילו האש האבטומטית-בשלמות מ-רובה הרגלים מטיפוס FN (שבדגם הגרמני של

צבא-המקלעים המובהק —
מהו הוא אומר?

לתחמיש-נאט"ו. הם עושים זאת לא משום שה06-0.30 מעולה יותר, אלא משום שבמשך זמן מה עוד ישתמשו יחידות רגלים בלגיות רבות ברובי ה-MI ("גא"ראנד") שלנו, וברובים הבלגיים החצי-אבטומטיים מהשנים שלאחר המלחמה (שאינן לערבכם ברובי ה-FN החדשים-יותר) — אשר אלה ואלה מצריי-כים תחמושת 06-0.30.

בבלגיה קיימת שיטת שירות "לפי ברירה", הדומה למדי לזו של ארה"ב. המגויסים מקבלים אימון נשק קל מצוין, אך בשל הצפיפות היחסית הרבה של האוכלוסיה נאלצים לבצע את רובו של הירי בכלי-זין בעלי קוטר תקין (להבדיל מרובי "טורטו") במת-קנים תת-קרקעיים. כיתה בחיל-הרגלים הבלגי מור-כבת משמונה אנשים החמושים במטול-רקיטי אחד בן 2.5 אינץ', ושבעה רובי FN — ביחידות המצוידות כבר ברובים החדשים. המחלף של חמישה מרובים אלה אינו מותקן לאפשרות של ירי אבי-טומטי-בשלמות; אך למפקד הכיתה ולסגנו רובי FN המסוגלים אף לירי אבטומטי-בשלמות.

מחלקת רגלים מורכבת משלוש כיתות רובאיות ומכיתת נשק כבד, שבה שלושה צותי מקלעי "באר" בני שני אנשים כ"א, וצות אחד בן שני אנשים של מטול-רקיטי בקוטר 3.5 אינץ'. לכל "מספרי שנים" שבצותים אלה, וכן למש"קים שאינם בתוך הכיתות, ניתנו תת-מקלעים מטיפוס "ויניארון". הצ"לף שבכל כיתה נבחר על-פי כושר-קלעותו, והוא מקבל מידה ידועה של אימון-מיוחד. כל האנשים — במידה שניתן להסיק מספרי ההדרכה — מקבלים אימון חיילים נרחב ביותר: ירי-לילה, הן עם תאורה והן בלעדיה; לחמת רחוב; לחימת בית-אל-בית; מלאכת רימוני-רובה — כפרק בפני-עצמו; חציית נחלים ונהרות; ירי מעצים, וכיו"ב. האמנם מסוגל המגויס הרגיל ללמוד כל זאת?

הצבא הבלגי טוב, וכלי-זינו טובים מאוד. התע-שיה הבלגית אינה נופלת משום תעשייה אחרת באי-רופה, לא מבחינת טיבו המעולה של מבנה הכלי

ולא מבחינת היכולת לייצור-המוני יעיל. אולם המ-דינה קטנה; ובטחונה העצמי של עמה אי-אפשר שלא נפגע קשות ע"י עובדת כיבושה השלם של הארץ בשתי מלחמות העולם.

צעד לקראת פשטות

צבאות מערב-אירופה כבר צעדו צעד ראשון לקראת נשק רגלים פשוט וחדש היורה תחמושת אחידה. אולם יעבור זמן-מה בטרם יוצאו מכלל שי-מוש כל כלי הנשק-הקל המיושנים והבלתי-אחיי-דים — וביחוד בצבאות מסוימים אחדים. נראה שלעולם לא יגיעו הדברים לידי קביעת דגמים בינלאומיים אחידים-מוחלטים של כלי הנשק-הקל. אולם ע"י חליפין של כלי-נשק, נתונים, ידיעות ורעיונות בין צבאות מערב-אירופה הובטח כי הד-גמים — ואפילו דגמים שונים — שיינתנו בידי הגייסות יהיו יעילים במידה שזה. ועוד דבר אחד מתברר והולך: נראה כי שום כלי-זין יחיד לא יבוא בכל צבא שהוא, תחת תת-המקלע, הרובה והרובה-האבטומטי גם-יחד.

צבאותיה השונים של אירופה המערבית יפעילו את נשק הרגלים שלהם בדרכים השונות זו מזו עדי-היסוד; אחד ישים את הדגש בהא — ואילו משנהו בדא. אולם כל צבא משתית עתה את החל-טותיו בעניינים-טקטיים על מחשבה נכוחה, נסיון אישי, תנאי פני-הקרקע ואופי העמים — ואפילו גם על אפשרויותיה הצפויות של מלחמה אטומית. אין לזלזל במסקנותיהם, ואפילו שונות הן מאלה של ארה"ב.

אומות אלו אינן חפצות במלחמה מכל סוג שהוא, ועל-אחת-כמה-וכמה במלחמה אטומית. אך הן גם אינן חפצות בהשתלטות זרה. רובן תלחמנה להגנת מולדתן, ובודאי תהיה לחימתן לחימה של ממש, כל אחת בדרכה שלה. מדינות אלה, בהצטרפן יחד, מוכנות הרבה יותר טוב, וביחוד באשר לחיל-הרגלים שלהן, מכפי שסבורים מרבית האמריקאים.